

استاد حوزه ره در گفت و گو با قدس:

شرافت «ذی الحجّه» به خاطر حج و ولایت امیرالمؤمنین (ع) است

ماه های قمری به تناسب مناسبتهایی که در خود جای داده اند، اعمال مستحبی دارند که زمینه بهره مندی هر چه بیشتر از آنها را فراهم می کنند. از جمله ماه های با فضیلت «ذی الحجّه» است که در کنار مناسک حج و یژه حجاج، برای آنها که توفیق این فریضه را نیافته اند مستحباتی دارد تا به قدر وسیع از این موسم توشه برگزینند؛ همچون نماز مشهور به «وواعدنا موسی...» از این رو در گفت و گویی با حجت الاسلام والمسلمین محمدامین پورامینی، استاد حوزه و پژوهشگر و مؤلف کتاب در باره سیره معصومین (ع) درباره فلسفه این نماز، برکات و نیز معانی نهفته در آن به بحث و بررسی پرداخته ایم که مشروح آن را می خوانید:

■ خواندن این نماز با تأکید بر آیه ۱۴۲ سوره مبارکه اعراف در دهه نخست ذی الحجّه چه مناسبتی دارد و فلسفه سفارش به آن چیست؟
- باید توجه داشت این آیه شریفه به میقات حضرت موسی (ع) اشاره دارد که بر اساس این آیه خداوند می فرماید: «و با موسی، سی شب وعده گذاشتیم و آن را با ده شب دیگر تمام کردیم. تا آنکه وقت معین پروردگارش در چهل شب به سر آمد. و موسی آهنگام رفتن به کوه طوراً به برادرش هارون گفت: «در میان قوم من جانشینم باش، و آکار انسان را اصلاح کن و راه فسادگران را پیروی مکن.» نکته مهم این است که بر برخی روایات وعده خداوند با حضرت موسی (ع) در میقات ۳۰ شب و در ماه ذی القعدة بود که پس از آن شب دیگر از ذی الحجّه، بر آن افزوده شد؛ چنانکه این وعده ۴۰ شبی خداوند با حضرت موسی (ع) در آیه ۵۱ سوره مبارکه بقره نیز بیان شده است. نکته مهم آنکه این افزوده شدن ۱۰ شب به وعده ۳۰ روزه قبلی خداوند با حضرت موسی (ع) سنگ محکی است برای آزمایش و غربال شدن مردم، یعنی اگر قرار بود از ابتدا ۴۰ شب باشد، مردم برای دیدن نتیجه صبر می کردند، اما وقتی ۱۰ شب به ۳۰ شب افزوده شد، آنهایی که ایمانشان محکم نبود لب به اعتراض گشودند و این زمینه انحراف آنها را فراهم کرد، و زیرا عده ای ثابت قدم و دارای ایمان استوار بودند و عده زیادی سست باور! شیخ کلینی در کافی، جلد یک، صفحه ۳۶۸ روایتی را بیان کرده: «که نباید زمان ظهور را مشخص کرد.» وی آورده: فضیل بن یسار از امام باقر (ع) پرسید: آیا وقت این امر (ظهور) مشخص است؟ حضرت (ع) سه بار فرمود: «انها که وقت تعیین می کنند دروغ می گویند.» سپس فرمود: «وقتی حضرت موسی (ع) به میقات حرکت کرد و ۱۰ روز بر آن افزوده شد، عده ای گفتند موسی خلاف وعده عمل کرد و کردند آنچه را که نباید می کردند» گوساله پرست شدند و سراغ سامری رفتند و این نکته بسیار مهمی است که ما که در دوره غیبت حضرت حجت (عج) بسر می بریم بر باور دینی و عقیدتی خود محکم و استوار باقی بمانیم.

تر در آن نهفته است که باید استخراج و تبیین شود؟

- بله، مسأله دیگر در این آیه و نماز موضوع ولایت و جانشینی است، چنانکه حضرت موسی (ع) به برادرش هارون گفت: «جانشین من باش در قوم.» و جالب آنکه در هجدهم ماه ذی الحجّه ما مسأله وصایت و جانشینی پیامبر گرامی اسلام (ص) توسط امیرمؤمنان (ع) را داریم. نکته مهم آن است که حضرت موسی (ع) برای غیبت ۳۰ تا ۴۰ روزه خود، قومی را بدون رهبر رها نکرد و جانشینی بر آنها گمارد، پس چگونه می توان انتظار داشت پیامبر اکرم (ص) بسا آن در چه، امته را پس از خود بدون امام و پیشوا رها کرده و وصی و ولی را مشخص نکرده باشد.

باید توجه داشت نسبت به جانشینی حضرت امیر (ع) دو رویکرد مطرح است: یکی نظر شیعه مبنی بر ولایت ایشان با خواست و دستور خدا که در «غدیر» رخ داد و نظر دیگر عدم تعیین جانشین توسط پیامبر (ص) که در واقع این نظر خواسته یا نخواست، دانسته یا ندانسته توهین نسبت به ساحت مقدس آن حضرت (ص) است.

بسه تصریح تاریخ، پیامبر (ص) در غزه تبوک حضرت امیر (ع) را جانشین خود قرار دادند و وقتی امیرمؤمنان (ع) علت را جویا شدند، پیامبر (ص) ماجرای هارون و جانشینی موسی (ع) را بیان کرده و فرمودند: «نسبت تو به من همچون نسبت هارون به موسی است، با این تفاوت که پس از من پیامبری نخواهد بود.» از این روایت به عنوان حدیث منزله یاد می شود که در کتابهای صحیح شیعه و سنی نقل شده است. آیا پیامبری که برای چند روز سفر یا جنگ، جانشینی را برای خود معین می نمود، برای پس از خود امت را بدون جانشین رها می نماید؟ کدام عقل سلیم این را می پذیرد؟ از این رو و طبق موازین عقلی می توان نتیجه گرفت رها کردن امت بدون امام و ولی از جانب شخصی همچون رسول خدا (ص) کاری است غیر ممکن. بنابراین، مسأله جانشینی پیامبر (ص) به حکم عقل لازم و نیز واقعیت ثابت شده تاریخی بیانگر آن است.

■ جز این معنای مستتر در آیه «وواعدنا...» چه رهیافت دیگری از آن با خواندن نماز دهه نخست ذی الحجّه می توان دریافت کرد؟ آیا معنایی عظیم

بله، او پیامبر بود نه امام؛ بر برخی انبیا هم مقام امامت را داشتند و هم مقام نبوت همچون حضرت ابراهیم، عیسی و پیامبر اکرم (ص)، پس امامت با نبوت منافاتی ندارد و برخی پیامبر بودند، اما دارای مقام امامت نبودند. امامت مقامی است که پس از طی مراحل رشد به دست می آید، چنانکه حضرت ابراهیم (ع) بعد از پیمودن مقامهای نبوت، رسالت و گذر از مسیرهای سخت به آن نایل شد.

افزون بر این، در این آیه دو دستور از جانب حضرت موسی (ع) به هارون دیده می شود: نخست اصلاح کردن (اگر فسادی در بنی اسرائیل وجود دارد) و دیگری پیروی نکردن از راه مفسدان، این یعنی حاکم باید هم اصلاح کننده باشد و هم راه رخنه دشمن را ببندد، چه دشمن فکری و عقیدتی (که از درون، مبانی اندیشه ای امتی را از بین می برد) و چه دشمن خارجی نظامی. به عبارت بهتر این یک دستور حکومتی و شیوه زمامداری است، وقتی دستوری به عنوان قانون معین می شود، به گونه ای است که هر کسی باید در حد خود مراقب این دو جهت باشد.

■ چرا ماه ذی الحجّه در میان ماه های قمری شرافتی عظیم و کرامتی خاص دارد و برای آن اعمال گوناگون مورد توصیه و تأکید است؟
- ماه ذی الحجّه از ماه های حرام است در کنار رجب، ذی القعدة و محرم که شرافت خاص دارد، و شرافت آن ریشه در دو امر دارد: نخست موسم حج ابراهیمی و انجام مناسک حج در سرزمین وحی با حضور حج گزارانی از تمام عالم و دیگری تکمیل دین با ولایت امیرمؤمنان (ع).

مهم آنکه از پرتوی وقوع جانشینی هارون برای موسی (ع) و وصایت امیرمؤمنان (ع) برای حضرت رسول (ص) می توان دریافت که راه و روش همه انبیا و دستورهای آنها برای هدایت و سعادت یکی است و اختلافی میان آنها از نظر هدف و برنامه وجود ندارد چنانکه حضور موسی در میقات همراه با تعیین وصایت هارون است و حضور نبی مکرم (ص) در حجه الوداع به ماجرای غدیر و جانشینی و ولایت علی بن ابی طالب (ع) می انجامد.

■ ممکن است پرسیده شود هارون خود پیامبر بود، پس جانشینی او معنا ندارد! چه پاسخی برای این پرسش وجود دارد؟

نکته

به مناسبت حضور زائران در وادی وحی مکه را مشق عشق باید کرد
رقیه توسلی
نور محض را که نمی شود نوشت و اینجا را که نمی توان ترجمه کرد... کعبه و عرفات و رمی جمرات را، باید بیدار شد و طواف کرد. از خود تا سرزمین خدا آمد و بلند بلند «لا شریک لک لیلیک» سر داد.

مکه را مشق عشق باید کرد و سنگرزه ها را بر صورت شیطان انداخت و به هاجر و ابراهیم و اسماعیل جان، پناه برد. در سعی صفا و مروه، از «هنیت» هارها شد و از پرستش دنیا دست شست و همراه قلبهای پاکیزه رفت در خانه رب را کو بید. اینجا با سپیدترین لباسهای یکدست به پیش باید رفت تا در زیارت و طواف اشکها، حاجی شد. باید دست گدایی دراز کرد و بندگی را یاد گرفت و هر روز دپای روشن آیه ها را دنبال کرد. باید «لیلیک اللهم لیلیک» سر داد و دنباله نور را گرفت. آموخت که به حج چرا باید آمد، به منا و به صحرای عرفات.

اینجا را که نمی شود نوشت. مشعر الحرام را، ذبح و سوسه را، سرزمین خدا را. اینجا را باید هر لحظه شتافت و در میان دلداد گانش به طواف و قنوت و سجود رفت. احرام بست و زیر آفتاب سوزان مکه، پیامبرانی را دید که سنگهای قبله را برهم بنامی کنند. هاجری را که از چشمه یقین و صبر، کودکش را سیراب می سازد.

می شود اینجا صحرای را دید که باید در آن آدم دیگری شد. آمرزیده، خالص، منز. اینجا خوب می شود بدی ها را با بی تعارف وسط گذاشت و خدا را از اعماق وجود صدا زد. مناجاتهای اینجا شنیدنی ترند. انگار آدمها در میهمانی خدا از گفتن سیاه و سفید خودشان ابا نمی کنند و نمازها عجیب مزه نور می گیرند. حال و احوال همه سپیدپوشان اینجا تعریف کردنی است. می شود برای همیشه اینجا با خود عهد بست که نفس را قربانی کرد و بر شیطانها سنگ انداخت. می شود دور شد، از روحی که عاشقی کردن را به تعویق می اندازد و به اندازه کافی زیبا نیست.

می شود اینجا آدم دیگری شد. به کعبه نگاه کرد و به چشمها فهماند که شایسته زیارت خانه خدا شده اند. به خلسه ای رسیده اند که کلمات شان دیگر از سر شوق و بغض به لکت می افتد. براستی حج را باید سکوت کرد... غرق شد در نور... در تولدی که دوباره نصیب زائران می گردد... جز جاودانی عشق، اینجا چه می توان نوشت. جز کعبه ای که تو را به هوش می آورد و بی هوش می سازد. جز ابرهای پربارانی که عاشقان، با خود به عربستان داغ و سوزان آورده اند.

به شکل آشنا و غریبی در این دیوار دم می گیری. نشست و برخاست ات دیگر به اراده نیست. دست از سر گذاشته ات بر می داری و در حیرت انگیزترین احوال شناور می آوری و بی هوش قدمی و هر ذکری فریاد می زنی که محبوبت را دیده ای و می خواهی تاز زنده ای، عبد فرمانبری باشی. دیده ای که چقدر نارسی و تا امروز نبض عاشقانه هایت چقدر کند می زد و هرگز آن طور که باید آموزگار قلبت نبوده ای و با روشنایی عبادت، عجزین نشده ای. اینجا در صف اشک و توبه، آدمها حاجی می شوند. زیارت می کنند و در پناه استغفرا... به روز عرفه پناه می برند. از خودشان دور می شوند، لباس و دارایی و دنیا و وابستگی هایشان را پشت سر می گذارند تا هفت مرتبه ایمان و صبر را سعی کنند و سنگرزه های بیشتری برای رمی نفس برارند.

حاجیان فهمیده اند مشتتی نور محض از این سرزمین کافی است، دیدار از حجرالاسود و مسجدالنبی و بقیع و غار حرا و اذان بلالی که هر نوبت در کوی و برزن شنیده می شود.

هر طور که دلش خواست سخن می گوید؟! در حالی که حرف را به اندازه ضرورت می زند قهراً فکر کرده حرف می زند نه بیجا. یکی از آداب حکیم شدن همین خاموش بودن، بیجا سخن گفتن، کم سخن گفتن و مانند آن است. به ما گفته اند کم حرف بزن و وقتی هم که می خواهی حرف بزنی هم خوب حرف بزن و هم حرف خوب بزن برای اینکه تو داری املا می کنی و فرشته ها دارند می نویسند، «إِنَّ عَلَیْكُمْ لِحَافِظِیْنَ؛ کَرَامًا كَاتِبِیْنَ» بنابراین مواظب باشید که خوب املا کنید.

آیتا... جوادی آملی در درس اخلاق هفتگی

خبر

برخی مدیران دچار ضعف اعتقادی هستند

قدس آنلاین: یک پژوهشگر در حوزه نهج البلاغه گفت: امروزه فرهنگ مدرک گرایی به آفتی در راستای بی توجهی به متونی از جمله نهج البلاغه تبدیل شده است. حجت الاسلام والمسلمین سید جمال الدین دین پور، مؤلف آثاری گرانسنگ در حوزه نهج البلاغه اظهار داشت: یکی از راهکارهای منحصر به فرد در زمینه ترویج معارف رضوی، بی تردید برگزاری مسابقات حفظ نهج البلاغه است.

وی افزود: باید امروزه به جای برگزاری مسابقات حفظ کل نهج البلاغه، مسابقاتی به صورت موضوعی یا موردی برگزار شود. به عنوان مثال حفظ یک خطبه یا چند حکمت و گفتار امیرالمؤمنین علی (ع)، زیرا این امر با استقبال بیشتری از سوی نسل جوان همراه خواهد بود.

حجت الاسلام دین پور ضمن گلایه از نبود تبلیغ بجا و در شان این اثر یگانه اظهار داشت: متأسفانه امروزه نهج البلاغه غریب واقع شده است، زیرا قشری از مردم بر این باور هستند، چون این اثر گرانسنگ در مقاطع تحصیلی حضور ندارد، براین اساس مطالعه آن لزومی ندارد.

این پژوهشگر حوزه نهج البلاغه گفت: از سویی دیگر تبلیغات در راه ترویج فرهنگ معارف نهج البلاغه بسیار اندک و ضعیف است و متأسفانه این امر از سهیل انگاری گروهی از مسوولان نشأت می گیرد که این خود عاملی دیگر در زمینه غریب واقع شدن این اثر جاودانه است.

وی با اشاره به تخصیص نیافتن بودجه های لازم در راستای گسترش فرهنگ بهره برداری از مفاهیم نهج البلاغه برای رفع مشکلات و دغدغه های جامعه گفت: متأسفانه هیچ گاه بودجه ای مفید و کارآمد برای تبلیغ و گسترش نکات ناب این اثر ممتاز در نظر گرفته نشده و این امر از ضعف باورهای اعتقادی برخی مسوولان و مدیران است. این در حالی است که دشمن با تمام قوا در زمینه مسایل فرهنگی اسلام ستیزانه در حال فعالیت است.

گروه معارف/ طبیعت اشرفی marefat@qudsonline.ir

حل جدول شماره قبل

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱														
۲														
۳														
۴														
۵														
۶														
۷														
۸														
۹														
۱۰														
۱۱														
۱۲														
۱۳														
۱۴														
۱۵														

افقی:

۱- گوشه امن- عملیاتی که توسط منافقین درسال ۱۳۶۷ طرح ریزی شدوبه شکستی سنگین انجامید۲- گسترنده- بتون مسلح- بزرگان ۳- رزمنده- کودن- شهربی دفاع۴- آخرین رمق- صندلی اسب- رهاشده- خوراکی۵- عبورکردن- خرمافروش- جیب خودمانی۶- لحظات- هزارها- شاعرو نویسنده برنده جایزه نوبل ۱۹۷۱ازشیلی۷- حیا- پیامبرصبور- نام دخترانه وطنی۸- پایتخت کشورماتادورها- بخش انتهایی اسلحه که لوله برآن سواری می شود۹- ازیصغه های ماضی فعل شستن- شیشه- سرگشته وحیران ۱۰- سرزمین هلن- شاهکارامیل زولا- حضوردریک مراسم ۱۱- دستگاه توزیع برق موتورخودرو- از مذاهب اسلامی- زردانگلیسی۱۲- جواب مخصوص عروس خانم!- ظرف پذیرایی- درخت انگور- سرنیزه۱۳- سازشاک!- شبنم- بافته شده ازبوریا۱۴- علامه بزرگ مولف الغدیر- پسران- غریبه نیست۱۵- معمارسردردانشگاه تهران- لیست غذای رستوران

عمودی:

۱- پست تصویری- باعجله۲- آخرین رمق- اجازه خواستن- ازآخر«درس کشیدنی»می شود!- ازمرکیات۳- کالبد- شبکه خبری تلویزیونی روسیه- مساوی۴- ناتوانی- دستگاه دوئایت- شهرمرکز ساعت سازی جهان ۵- نشانه- تلخ مزه- فرایند ترکیب شدن عناصربالکسیژن۶- هادی- دریا- چاهی درجهنم۷- دعای زیرلب- نوعی چراغ نفتی قدیمی- روزعرب۸- اندوه- پسوندزینت دادن- ناوارد- ازاحشام ۹- سازوبرگ- بالایی- خضاب ۱۰- شکم خودرو!- اساس- توسل جستن ۱۱- پدران ومداران- «دیگ»توخال!- صوت ندای بی ادبانه۱۲- تنهاومفرد- برودت- اجاره۱۳- بیماری- روشی مخصوص شاهان قاجاردرازبین بردن دشمنانشان- سنگ زینتی۱۴- کمانی برصورت!- خون بها- سبزی پیچیده- حرفی سواربرخودش۱۵- دسته ای ازجانوران که ستون فقرات ندارند- دستگاه خشک کن آزمایشگاهی

طراح جدول: محمدرضا علی زاده qudspuzzle@yahoo.com